

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona reaguje na potrebu zabezpečiť transpozíciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora (prepracované znenie) (ďalej len "smernica 2019/1024") do právneho poriadku Slovenskej republiky.

Návrhom zákona sa do právneho poriadku preberá smernicu 2019/1024, ktorá s účinnosťou od 17. júla 2021 nahradila pôvodnú smernicu 2003/98/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora (transpozícia vykonaná zákonom č. 341/2012 Z. z.) a jej upravené znenie novelizované smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/37/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa mení smernica 2003/98/ES o opakovanom použití informácií verejného sektora (transpozícia vykonaná zákonom č. 340/2015 Z. z.); obe transpozície boli historicky vykonané do zákona o slobodnom prístupe k informáciám (ustanovenia § 21b až § 21l).

K najzásadnejším zmenám, ktoré smernica (EÚ) 2019/1024 prináša, patria:

1. rozšírenie personálnej pôsobnosti na tzv. verejné podniky,
2. rozšírenie vecnej pôsobnosti na „osobitné“ kategórie informácií napríklad na informácie s vysokou hodnotou (tzv. high-value datasets alebo datasety s vysokým potenciálom na opakované použitie), ktorých zoznam zadefinuje Európska komisia vykonávacím aktom, ďalej výskumné údaje ako špecifickú kategóriu informácií vznikajúcich v rámci vedeckého výskumu financovaného z verejných zdrojov (napr. štatistiky, výsledky meraní; nie však vedecké články/publikácie, ktoré naďalej zostávajú vylúčené z pôsobnosti smernice), dynamické údaje (napr. satelitné, meteorologické, dopravné a i.), ktoré majú byť sprístupňované prostredníctvom aplikačného programovacieho rozhrania (API),
3. bezplatné sprístupňovanie informácií na účely opakovaného použitia (s výnimkou tzv. hraničných nákladov spojených napr. s anonymizáciou osobných údajov alebo ochranou dôverných obchodných informácií),
4. rozšírenie zákazu tzv. výhradných dohôd.

Od prijatia pôvodnej smernice v roku 2003 došlo celosvetovo k rýchlemu technologickému pokroku a prudkému nárastu informácií vrátane tých, ktoré vytvára resp. ktorými disponuje verejný sektor. Ide o informácie z rôznych oblastí napríklad zemepisné, dopravné, environmentálne, meteorologické, hospodárske ale i spoločenské či politické. Informácie, ktoré vznikajú vo verejnom sektore, na úrovni všetkých zložiek moci (zákonodarnej, výkonnej, súdnej), pri výkone činností verejných podnikov vo verejnom záujme (napr. pri poskytovaní služieb v oblasti dopravy, energetiky, atď.) alebo ako výsledok výskumov financovaných z verejných prostriedkov, predstavujú významný zdroj informácií, ktoré môžu byť pre spoločnosť prínosné. Prístup k týmto informáciám v elektronickej podobe umožňuje fyzickým a právnickým osobám hľadať nové spôsoby ich využitia a vytvárať nové produkty a služby. Európska komisia sama uvádza *„inteligentné využívanie údajov vrátane ich spracúvania prostredníctvom aplikácií umelej inteligencie môže mať transformačný účinok na všetky*

odvetvia hospodárstva“. Smernica 2019/1024 tak reaguje na požiadavky súčasnej digitálnej a technologickej doby s cieľom čo v najväčšom rozsahu využiť hospodársky a sociálny potenciál informácií verejného sektora.

Návrh zákona nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na služby pre občana, vplyvy na informatizáciu spoločnosti ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Návrh zákona bude mať pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K čl. I

(zákon č. 211/2000 Z. z.)

K bodu 1 (§ 21b ods. 1)

V súlade s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora (ďalej len "nová PSI smernica"), ktorou sa s účinnosťou od 17. júla 2021 ruší smernica 2003/98/ES zo 17. novembra 2003 a smernica 2013/37/EÚ z 26. júna 2013, sa rozširuje legálna definícia opakovaného použitia informácií, resp. okruh informácií, ktoré môžu byť opakovane použité, o informácie, ktoré má v držbe tzv. verejný podnik. Zmenou legálnej definície opakovaného použitia informácií sa tak rozširuje personálna pôsobnosť režimu sprístupňovania informácií za účelom opakovaného použitia na nový subjekt – verejný podnik (k tomu pozri čl. 2 ods. 11 písm. a) a b) novej PSI smernice). Jednoducho povedané, k pozitívnemu vymedzeniu opakovaného použitia informácií pribudne v zmysle navrhovaného ustanovenia použitie informácie, ktorú má verejný podnik (ako nová povinná osoba) k dispozícii, na podnikateľský alebo nepodnikateľský účel odlišný od pôvodného účelu, pre ktorý bola vyhotovená v rámci vykonávania služieb vo verejnom záujme (najmä v odvetviach verejných služieb). Kto je verejným podnikom na účely opakovaného použitia informácií je definované v § 21b ods. 5 návrhu zákona. Zároveň sa z predmetného ustanovenia vypúšťa negatívne vymedzenie – čo nie je opakovaným použitím informácií, ktoré sa z hľadiska systematiky zákona upravuje na záver ustanovenia § 21b do nového odseku (ods. 7).

Po novom sa režim sprístupňovania informácií za účelom opakovaného použitia vzťahuje na doterajšiu povinnú osobu vymedzenú v § 21b ods. 3 (ktorú európsky zákonodarca pomenúva ako subjekt verejného sektora) ako i na novú povinnú osobu vymedzenú v § 21b ods. 5 (ktorú európsky zákonodarca pomenúva ako verejný podnik). Všade tam, kde sa v texte zákona nachádza všeobecne pojem povinná osoba, rozumie sa ňou tak povinná osoba podľa § 21b ods. 3 ako aj podľa § 21b ods. 5.

K bodu 2 (§ 21b ods. 3)

Ide o legislatívno-technickú úpravu z dôvodu zmeny v novelizačnom bode 12 (vzhľadom na rozšírenie definície opakovaného použitia informácií a diferenciaciu subjektov, na ktoré sa vzťahuje režim sprístupňovania informácií na opakované použitie).

K bodu 3 (§ 21b ods. 5 až 7)

Na účely nového ponímania rozšírenej definície opakovaného použitia informácií je potrebné osobitne zadefinovať verejný podnik ako novú povinnú osobu v tomto režime sprístupňovania informácií, a to podľa úpravy čl. 2 ods. 3 v spojitosti s čl. 1 ods. 1 písm. b) body i) až iv) novej PSI smernice. Navrhovaná definícia v § 21b ods. 5 preberá z dôvodu jednotnosti používanej terminológie definíciu právnickej osoby, ktorá je obstarávateľom podľa § 9 ods. 1 písm. a) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), avšak ďalej ju vymedzuje cez konkrétne oblasti činností, v ktorých právnická osoba pôsobí:

- oblasť vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb,
- oblasť železničnej a cestnej osobnej dopravy,
- oblasť leteckej dopravy a
- oblasť námornej dopravy,

s odkazom na zákon o verejnom obstarávaní a príslušné nariadenia Európskej únie upravujúce predmetné oblasti týchto činností. Informácie, ktoré sa pri vykonávaní týchto činností vytvárajú, nie sú v súčasnosti dostupné na opakované použitie. Tým sa znižuje aj potenciál pre poskytovanie cezhraničných služieb. Súčasne je však nevyhnutné uviesť, že či verejný podnik bude sprístupňovať informácie na účely opakovaného použitia informácií je na jeho dobrovoľnom rozhodnutí (k tomu bližšie pri § 21d ods. 2).

Zároveň sa na účely transpozície smernice zavádzajú do § 21b ods. 6 návrhu zákona viaceré definície pojmov, ktoré smernica používa:

- anonymizácia: návrh zákona preberá pojem anonymizácia tak, ako s ním pracuje smernica, t. z. nepreberá pojem pseudonymizácia podľa zákona o ochrane osobných údajov a nariadenia GDPR;
- dynamický údaj: environmentálne, dopravné, satelitné, meteorologické údaje a údaje generované senzormi, ktorých hospodárska hodnota závisí od okamžitej dostupnosti informácií a pravidelnej aktualizácie;
- výskumný údaj: patria sem napr. štatistiky, výsledky pokusov, meraní, prieskumov, pozorovaní vyplývajúcich z práce v teréne, za predpokladu, že už boli verejnosti sprístupnené prostredníctvom existujúcej databázy;
- súbor informácií s vysokou hodnotou: zoznam konkrétnych súborov údajov s vysokou hodnotou (tzv. High Value Datasets), bude ustanovený vykonávacím aktom Európskej únie, jednotlivé tematické kategórie zahŕňajú napr. štatistické údaje, geopriestorové údaje, údaje o mobilite a ďalšie podľa prílohy I novej PSI smernice;
- strojovo spracovateľný formát a formálne otvorený štandard v nadväznosti na zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- primeraná návratnosť investícií a tretia strana.

V súvislosti s novelizačným bodom 1 sa negatívne vymedzenie toho, čo nie je opakovaným použitím informácií, systematicky presúva do samostatného odseku na koniec predmetného ustanovenia (§ 21b ods. 7 návrhu zákona) a dopĺňa sa o výmenu informácií medzi subjektmi verejného sektora a verejnými podnikmi pri plnení úloh subjektov verejného sektora.

K bodu 4 [§ 21c ods. 1 písm. b)]

Vzhľadom na diferenciáciu subjektov, na ktoré sa vzťahuje režim sprístupňovania informácií na opakované použitie (t. z. subjekt verejného sektora a verejný podnik) sa navrhovanou úpravou len precizuje, že ustanovenia o opakovanom použití informácií sa nevzťahujú na informácie, ktoré síce povinná osoba podľa § 21b ods. 3 (subjekt verejného sektora) má k dispozícii, no nevyhotovila ich v súvislosti s plnením svojich úloh vymedzených v osobitných predpisoch napr. v zákone č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

K bodu 5 [§ 21c ods. 1 písm. c)]

Ide o legislatívno-technickú úpravu z dôvodu zavedenia definície tretej strany do ustanovenia § 21b ods. 6 písm. i).

K bodom 6 a 7 [§ 21c ods. 1 písm. e) a f)]

V týchto novelizačných bodoch dochádza k úprave kategórií tých informácií, ktoré sú vylúčené z režimu opakovaného použitia, v nadväznosti na subjekty, ktoré sú ich „držiteľmi“. Podľa platného zákona sa povinnosť sprístupňovať nevzťahuje na informáciu, ktorú má k dispozícii

vzdelávacia inštitúcia a výskumná inštitúcia ako škola, vysoká škola a osoba zabezpečujúca výskum a vývoj, a ktorú ma k dispozícii kultúrna inštitúcia s výnimkou galérie, múzea, knižnice a archívu. Podľa návrhu zákona sa ustanovenia týkajúce sa opakovaného použitia informácií nemajú vzťahovať na informáciu, ktorú má k dispozícii škola v zmysle § 27 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a v prípade všetkých ostatných vzdelávacích inštitúcií sa tieto ustanovenia nemajú vzťahovať na takú informáciu, ktorá nie je výskumným údajom. Uvedená zmena vyplýva z nového znenia písmena k) čl. 1 ods. 2 novej PSI smernice. V praxi to bude znamenať, že všetky iné vzdelávacie inštitúcie než školy zadefinované v školskom zákone, napr. vysoké školy, nezverejňujú tie informácie, ktoré nie sú výskumným údajom (výskumné údaje teda zverejňujú). Zároveň sa zo súčasného znenia § 21c ods. 1 písm. e) vyníma akademická knižnica a zavádza sa do znenia § 21c ods. 1 písm. f). Uvedená zmena vyplýva z nového znenia písmena j) čl. 1 ods. 2 novej PSI smernice. V praxi sa však v tomto smere nenastáva zmena, ustanovenia týkajúce sa opakovaného použitia informácií sa naďalej nevzťahujú na kultúrne inštitúcie s výnimkou galérie, múzea, knižnice vrátane akademickej knižnice a archívu.

K bodom 8 a 9 (poznámky pod čiarou k odkazom 27j a 27k)

Legislatívno-technická zmena v podobe aktualizácie znenia odkazov 27j a 27k v dôsledku zrušenia výnosu č. 55/2014 Z. z. a zákona č. 428/2002 Z. z. a ich nahradenia novými právnymi predpismi: vyhláškou č. 362/2018 Z. z. a zákonom č. 95/2019 Z. z.

K bodu 10 [§ 21c ods. 1 písm. i)]

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 215/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú vymedzené subjekty pôsobiace v energetike povinné zachovávať dôvernosť určitých informácií. Účelom doplnenia ustanovenia § 21c ods. 1 písm. i) je zohľadniť predmetnú právnu úpravu v režime opakovaného použitia informácií.

K bodu 11 [§ 21c ods. 1 písm. k) a l)]

Negatívne vymedzenie vecnej pôsobnosti osobitných ustanovení o opakovanom použití informácií sa dopĺňa o dve ďalšie nové písmená k) a l). To znamená, že ku kategóriám tých informácií, ktoré sú vylúčené z režimu opakovaného použitia, pribúdajú:

- citlivé informácie o kritickej infraštruktúre, ktorých zverejnenie by sa mohlo zneužiť na činnosť smerujúcu k narušeniu alebo zničeniu prvku kritickej infraštruktúry podľa zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov (písm. k),
- informácie, ktorými disponuje osoba vykonávajúca výskum a osoba financujúca výskum okrem výskumných údajov (písm. l). Toto písmeno l) nepredstavuje úplne novú kategóriu informácií vylúčených z režimu opakovaného použitia, pretože podľa platného zákona je v § 21c ods. 1 písm. e) upravená „osoba zabezpečujúca výskum a vývoj“. V nadväznosti na nové znenie písmena l) čl. 1 ods. 2 novej PSI smernice bolo potrebné nanovo upraviť, že osobitné ustanovenia o opakovanom použití informácií sa nevzťahujú na také informácie, ktoré nie sú výskumnými údajmi a ktorými zároveň disponuje osoba vykonávajúca alebo financujúca výskum vrátane organizácií založených na účely výmeny výsledkov výskumu. Výskumné údaje teda podliehajú režimu opakovaného použitia, uvedené je premietnutím politiky otvoreného prístupu k údajom výskumu financovaného z verejných zdrojov. Európsky zákonodarca vyzýva, aby túto politiku vykonávali všetky osoby vykonávajúce a financujúce výskum, pričom nimi môžu byť tak subjekty verejného sektora ako i verejné podniky.

K bodu 12 (§ 21c ods. 3 a 4)

Vecne sa z režimu sprístupnenia informácií na opakované použitie vynímajú tiež tie informácie, ktoré má k dispozícii povinná osoba podľa § 21b ods. 5 (verejný podnik), a ktoré zároveň neboli vyhotovené v rámci poskytovania služieb vo verejnom záujme alebo sa týkajú činnosti v rámci hospodárskej súťaže s inými účastníkmi trhu.

Okrem toho v súlade s požiadavkou vyplývajúcou z čl. 1 ods. 6 novej PSI smernice sa ustanovuje, že ak ide o informáciu, ktorá je predmetom osobitného práva zhotoviteľa databázy podľa § 135 ods. 1 Autorského zákona („*Ak databáza vykazuje kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatný vklad do získania, overenia alebo predvedenia jej obsahu, má zhotoviteľ databázy výhradné právo databázu použiť a udeliť súhlas na extrakciu alebo reutilizáciu celého obsahu databázy alebo jej kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatnej časti.*“), povinná osoba podľa § 21b ods. 3 (subjekt verejného sektora) si toto právo na účely opakovaného použitia neuplatní. Inak povedané, zhotoviteľ databázy nemôže zamedziť opakovanému použitiu takejto informácie prostredníctvom tohto práva (výhradné majetkové právo databázu použiť alebo udeliť súhlas inej osobe na jej použitie spravidla na základe licenčnej zmluvy).

K bodu 13 (§ 21d ods. 2)

Výnimka zo všeobecnej povinnosti povinných osôb sprístupniť informácie na účely opakovaného použitia sa rozširuje o informácie, ktoré má k dispozícii verejný podnik. O tom, či verejný podnik sprístupní alebo nesprístupní informácie na účely opakovaného použitia, rozhoduje výlučne dotknutý verejný podnik. Uvedené je reakciou na všeobecnú zásadu smernice v čl. 3 ods. 2 (k tomu recitál 26). Ak sa verejný podnik rozhodne, že bude tieto informácie sprístupňovať na účel ich opakovaného použitia, zverejní o tom oznam na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, inak podľa § 6 ods. 2 zákona.

K bodu 14 (§ 21d ods. 3)

Navrhuje sa nahradiť publikačné miesto. Údaje týkajúce opakovaného použitia informácií majú byť namiesto ústredného portálu verejnej správy centralizované na portáli otvorených údajov data.gov.sk. Rovnako dochádza v novelizačnom bode k technickej úprave súvisiacej s vnútornými odkazmi.

K bodu 15 (§ 21e ods. 2)

Ide o legislatívno-technickú úpravu z dôvodu zavedenia definície tretej strany do ustanovenia § 21b ods. 6 písm. i). Nová PSI smernica v súvislosti s výhradnými dohodami rozširuje zákaz týchto dohôd aj na zmluvy (dohody) medzi verejnými podnikmi a tretími stranami.

K bodu 16 (§ 21e ods. 3)

Pri výhradných dohodách uzatváraných vo verejnom záujme sa v súlade s čl. 12 ods. 2 novej PSI smernice vyslovene dopĺňa povinnosť ich zverejnenia v určitom časovom „predstihu“, a to najmenej dva mesiace pred tým, než takáto dohoda nadobudne účinnosť. Smernica síce upravuje túto povinnosť vo vzťahu ku všetkým takým výhradným dohodám, ktoré sú uzavreté po 15. júli 2019 (16. júla 2019 a neskôr), avšak vzhľadom na dnes platný zákon, ktorý v § 21e ods. 5 ustanovuje povinnosť zverejňovať výhradné dohody na svojich webových stránkach, inak podľa § 6 ods. 2, má predkladateľ za to, že vyššie uvedenú povinnosť (zverejňovať dva mesiace pred tým, než...) stačí upraviť k účinnosti návrhu zákona. Pokiaľ ide o spôsob ich zverejnenia, nová PSI smernica ukladá povinnosť ich zverejniť v elektronickej podobe. Pokiaľ

ide o dobu ich zverejnenia, navrhuje sa počas celej doby existencie záväzkov vyplývajúcich z takejto výhradnej dohody.

K bodu 17 (§ 21e ods. 4)

Ide o legislatívno-technickú úpravu z dôvodu zavedenia definície tretej strany do ustanovenia § 21b ods. 6 písm. i). Zároveň sa v súlade s čl. 12 ods. 3 štvrtá a piata veta novej PSI smernice precizuje, že ak ide o výhradnú dohodu týkajúcu sa digitálnych kultúrnych zdrojov, tretia strana poskytne kópiu digitalizovaného predmetu kultúrneho dedičstva povinnej osobe podľa § 21b ods. 3 (subjektu verejného sektora) bezplatne ako súčasť takejto dohody, pričom predmetná kópia je dostupná na opakované použitie po uplynutí obdobia výhradnosti.

K bodu 18 (§ 21e ods. 5)

Navrhované ustanovenie je svojím obsahom premietnutím zásady stanovenej v bode 50 recitálu novej PSI smernice, podľa ktorej by dohody, ktoré síce vyslovene neobsahujú výhradný prístup k opakovane používaným informáciám, ale možno od nich odôvodnene očakávať obmedzenie opakovaného použitia informácií, mali podliehať verejnej kontrole – mali by sa preto zverejňovať. Takéto zverejňovanie by malo zabrániť obmedzeniu škály potenciálnych opakovaných užívateľov informácií. Čo sa týka spôsobu a času resp. doby ich zverejňovania platia rovnaké podmienky ako v § 21e ods. 3.

K bodu 19 (§ 21e ods. 6)

Dôvodom navrhovanej úpravy je zosúladenie textu tohto odseku so zmenami zavedenými v predchádzajúcich odsekoch ustanovenia § 21e návrhu zákona.

K bodu 20 (poznámka pod čiarou k odkazu 27n)

Legislatívno-technická zmena v podobe aktualizácie znenia odkazu 27n v dôsledku už spomínaného zrušenia výnosu č. 55/2014 Z. z. a jeho nahradenia vyhláškou č. 78/2020 Z. z.

K bodu 21 (§ 21f ods. 6)

Vzhľadom na diferenciáciu povinných osôb na povinnú osobu podľa § 21b ods. 3 (subjekt verejného sektora) a povinnú osobu podľa § 21b ods. 5 (verejný podnik) sa precizuje, že ak povinná osoba podľa § 21b ods. 3 opakovane použije informácie ako vstup pre svoje podnikateľské aktivity, ktoré nepatria do rozsahu plnenia jej úloh, vzťahujú sa na ňu rovnaké povinnosti, aké platia pre iných žiadateľov (užívateľov informácií na podnikateľské účely). Účelom predmetnej úpravy je nediskriminácia ostatných žiadateľov popri povinnej osobe podľa § 21b ods. 3, ktorá použije informácie na rovnaké účely (podnikanie).

K bodu 22 (§ 21f ods. 9)

Navrhované ustanovenie reaguje na čl. 10 ods. 2 novej PSI smernice, ktorý zavádza dostupnosť a opakovanú použiteľnosť údajov vedeckého výskumu financovaného z verejných prostriedkov alebo spolufinancovaného subjektmi verejného a súkromného sektora. Cieľom je urýchliť vedecký pokrok, bojovať proti podvodom vo vede a celkovo podporiť hospodársky rast a oblasť inovácií. Uvedené sa pritom vzťahuje len na také výskumné údaje, ktoré už sú sprístupnené prostredníctvom existujúcej databázy, a ktoré nebudú spôsobovať dodatočné náklady či vyžadovať dodatočné spracovanie informácií.

K bodu 23 (§ 21g ods. 1)

Režim opakovaného použitia informácií rešpektuje technické podmienky danej povinnej osoby. Uprednostňuje sa však sprístupnenie informácií v elektronickej podobe ako otvorený údaj umožňujúci automatizované spracovanie spolu s metaúdajmi. Pojem otvorený údaj bližšie upravuje vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície č. 78/2020 Z. z. Rovnako dochádza k legislatívno-technická zmene v podobe aktualizácie znenia odkazov 27nb a 27nc v dôsledku zrušenia výnosu č. 55/2014 Z. z. a jeho nahradenia vyhláškou č. 78/2020 Z. z. Zmena v druhej vete súvisí so zavedením definície formálne otvoreného štandardu priamo do textu zákona o slobodnom prístupe k informáciám – do § 21b ods. 6 písm. f) návrhu zákona.

K bodu 24 (poznámka pod čiarou k odkazu 27o)

Legislatívno-technická zmena v podobe aktualizácie znenia odkazu 27o v dôsledku zrušenia výnosu č. 55/2014 Z. z. a zrušenia zákona č. 275/2006 Z. z.

K bodu 25 (§ 21g ods. 3 až 5)

Do ustanovenia o podobe a spôsobe sprístupňovania informácií na účel ich opakovaného použitia sa dopĺňa spôsob sprístupňovania dynamických údajov a súborov informácií s vysokou hodnotou – prostredníctvom aplikačného programovacieho rozhrania (z ang. application programming interface – ďalej len „API“), a v relevantných prípadoch prostredníctvom ich hromadného stiahnutia, pokiaľ si to nevyžaduje neprimerané úsilie (pri posudzovaní primeranosti resp. neprimeranosti úsilia sa odporúča vziať od úvahy veľkosť a prevádzkový počet konkrétnej povinnej osoby). Dynamické údaje by sa mali sprístupňovať vzhľadom na ich povahu (podliehajú pravidelnej aktualizácii) hneď po ich zhromaždení alebo v prípade manuálnej aktualizácie hneď po zmene (úprave) súboru informácií, prostredníctvom API, aby sa tak podporil rozvoj internetových, mobilných a cloudových aplikácií založených na takýchto údajoch; ak to z technických alebo finančných dôvodov nie je možné, mali by sa sprístupniť v takom časovom rámci, ktorý umožní využitie ich hospodárskeho resp. spoločenského potenciálu v plnom rozsahu. Pojem rámec jednoduchej operácie už je uvedený v odseku 2 (bližšie v dôvodovej správe k zákonu 341/2012 Z. z.).

Vo vzťahu k súboru informácií s vysokou hodnotou (§ 21g ods. 5) platí rovnaký spôsob ich sprístupňovania, ako je vyššie uvedené (t. z. API/hromadné stiahnutie). Pokiaľ ide o podobu, v akej sa majú sprístupňovať, tá je daná strojovo spracovateľným formátom, ktorý je definovaný v § 21b ods. 6 písm. e) návrhu zákona. Ich zoznam bude ustanovený vykonávacím aktom Európskej komisie, pričom nateraz je známych päť tematických kategórií súborov informácií s vysokou hodnotou v zmysle prílohy I novej PSI smernice:

- geopriestorové údaje: napr. poštové smerovacie čísla, vnútroštátne a miestne mapy,
- pozorovanie Zeme a životné prostredie: napr. satelitné snímky, spotreba energie,
- meteorológia: napr. klimatické údaje, predpovede počasia,
- štatistika: štatistické údaje s demografickými/hospodárskymi ukazovateľmi napr. HDP,
- spoločnosti a vlastníctvo spoločností: napr. obchodné registre,
- mobilita: napr. cestovné poriadky, dopravné značky.

Zoznam týchto tematických kategórií nemožno považovať za konečný, Európska komisia je oprávnená prijímať delegované akty s cieľom zmeniť predmetnú prílohu I novej PSI smernice dopĺňaním tematických kategórií súborov údajov s vysokou hodnotou za účelom zohľadnenia technologického vývoja a aktuálnej situácie na trhu.

K bodu 26 (§ 21i ods. 6)

V súlade s čl. 4 ods. 6 novej PSI smernice a bodmi 26 a 31 recitálu sa navrhuje, aby ustanovenia o postupe a lehotách na vybavenie žiadosti o sprístupnenie informácie na účel ich opakovaného použitia neplatili na verejné podniky, vzdelávacie zariadenia a osoby vykonávajúce alebo financujúce výskum. Tieto subjekty nie sú povinné dodržiavať ustanovenia novej PSI smernice týkajúce sa „spracúvania žiadostí“. Na druhej strane, ak sprístupňujú informácie v režime opakovaného použitia informácií, sú povinné dodržiavať iné pravidlá vyplývajúce z textu novej PSI smernice napríklad pokiaľ ide o formáty, zákaz výhradných dohôd, transparentnosť atď.

K bodom 27 a 28 (§ 21j ods. 1 a 2)

Vzhľadom na diferenciáciu povinných osôb na povinnú osobu podľa § 21b ods. 3 (subjekt verejného sektora) a povinnú osobu podľa § 21b ods. 5 (verejný podnik) sa precizuje, že odvolať sa je možné voči rozhodnutiu povinnej osoby podľa § 21b ods. 3. Vyplýva to z čl. 4 ods. 4 a 6 v spojitosti s čl. 7 ods. 3 novej PSI smernice, v zmysle ktorých verejné podniky, osoby vykonávajúce výskum a osoby financujúce výskum nie sú povinné dodržiavať ustanovenia novej PSI smernice týkajúce sa opravných prostriedkov.

K bodu 29 (§ 21k)

Komplexnou zmenou ustanovenia § 21k dochádza k výraznej zmene v oblasti poplatkov za sprístupnenie informácií verejného sektora na opakované použitie. Nová PSI smernica zavádza pravidlo, že takéto ich sprístupnenie je bezplatné. V tejto súvislosti možno badať posun ku konceptu otvorených údajov, ktoré by mali byť dostupné voľne, bez akýchkoľvek poplatkov a bez časového obmedzenia. Základným pravidlom je, že povinná osoba sprístupňuje informácie na účely opakovaného použitia bezplatne, pričom si môže účtovať len marginálne náklady spojené s reprodukciou, s poskytovaním a šírením informácie, a po novom aj s anonymizáciou osobných údajov či opatreniami prijatými na ochranu dôverných obchodných informácií (§ 21k ods. 1 návrhu zákona).

Nová PSI smernica upravuje niekoľko výnimiek, v rámci ktorých konkrétne povinné osoby nemusia aplikovať zásadu bezplatného opakovaného použitia informácií – čo je premietnuté do ustanovenia § 21k ods. 3 návrhu zákona, podľa ktorého sa zásada bezplatnosti nepoužije, ak informáciu sprístupňuje:

- a) povinná osoba podľa § 21b ods. 3 (subjekt verejného sektora), ktorá vytvára príjmy, ktorými pokrýva podstatnú časť nákladov súvisiacich s výkonom svojich úloh,
- b) múzeum, galéria, knižnica vrátane akademickej knižnice a archív,
- c) povinná osoba podľa § 21b ods. 5 (verejný podnik).

V prvom a treťom prípade, dotknuté povinné osoby určujú celkovú sumu poplatkov v súlade s objektívnymi, transparentnými a overiteľnými kritériami, ktorých podrobnosti zverejní Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky na svojom webovom sídle. Pri určovaní celkovej sumy poplatkov si môžu dotknuté povinné osoby pripočítať primeranú návratnosť investícií, ktorá je definovaná v § 21b ods. 6 písm. h) návrhu zákona, pričom postupujú v súlade s účtovnými zásadami platných právnych predpisov o účtovníctve. Celkový príjem povinnej osoby za sprístupnenie informácií na opakované použitie však nesmie presiahnuť náklady spojené s reprodukciou, s poskytovaním a šírením informácie ako aj s anonymizáciou osobných údajov a opatreniami prijatými na ochranu dôverných obchodných informácií (§ 21k ods. 4 návrhu zákona). Kto všetko patrí k povinnej osobe podľa § 21b ods. 3, ktorá vytvára príjmy, ktorými pokrýva podstatnú časť nákladov súvisiacich s výkonom svojich úloh, bude ustanovené zoznamom zverejneným na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Na tieto účely sa od povinných osôb podľa § 21b ods. 3 vyžaduje všetka potrebná súčinnosť (§ 21k ods. 5 návrhu zákona).

V druhom prípade, platia pre dotknuté múzea, galérie, knižnice, akademické knižnice a archívy rovnaké pravidlá pri spoplatňovaní s tým rozdielom, že si môžu k celkovej sume pripočítať aj náklady spojené s vysporiadaním práv duševného vlastníctva (§ 21k ods. 4 posledná veta návrhu zákona).

V súvislosti so zásadou bezplatnosti opakovaného použitia informácií tvoria osobitnú kategóriu informácie s vysokou hodnotou a výskumné údaje. Pre tieto typy platí, že ich opakované použitie je pre žiadateľa (užívateľa) bezplatné, čo znamená, že povinná osoba nemôže žiadať ani úhradu marginálnych nákladov. Toto pravidlo je premietnuté do ustanovenia § 21k ods. 2 návrhu zákona.

V zmysle vyššie uvedeného platí, že opakované použitie je pre žiadateľa (užívateľa) v prípade súborov informácií s vysokou hodnotou bezplatné [§ 21k ods. 2 písm. a)] – avšak aj tu sa aplikujú výnimky stanovené v bodoch 1 a 2 predmetného ustanovenia § 21k ods. 2 písm. a). Prvá výnimka sa týka súborov informácií s vysokou hodnotou v držbe povinnej osoby podľa § 21b ods. 5 (teda v držbe verejného podniku), ak ich by ich bezplatná dostupnosť viedla k narušeniu hospodárskej súťaže na trhu. Druhá výnimka z bezplatného sprístupňovania súborov informácií s vysokou hodnotou sa aplikuje na tie informácie, ktoré majú múzea, galérie, knižnice vrátane akademických knižníc a archívy.

V prípade výskumných údajov platí, že tieto sa vždy sprístupňujú bezplatne (nemožno žiadať ani úhradu marginálnych nákladov), vo vzťahu k nim neexistujú žiadne výnimky [§ 21k ods. 2 písm. b)].

Všetky navrhované zmeny v oblasti poplatkov za sprístupnenie informácií verejného sektora na opakované použitie vychádzajú z požiadaviek stanovených v čl. 6 a čl. 14 ods. 3 a 4 novej PSI smernice.

K bodu 30 (§ 21l)

V rámci už stanovenej povinnosti povinných osôb poskytnúť Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky potrebné informácie týkajúce sa opakovaného použitia informácií, po novom najmä za účelom naplnenia čl. 18 ods. 1 novej PSI smernice, v zmysle ktorej „Komisia najskôr 17. júla 2025 vykoná hodnotenie tejto smernice a predloží Európskemu parlamentu a Rade, ako aj Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, správu o hlavných zisteniach tohto hodnotenia. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.“ sa navrhuje prechod povinnosti z Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, nakoľko sa ráta s prevzatím osobitných ustanovení o opakovanom použití informácií z o zákona o slobodnom prístupe k informáciám do zákona o údajoch, ktorý je v gescii navrhovaného rezortu.

K bodu 31 (prechodné ustanovenie - § 22 g)

Prechodné ustanovenie vychádza zo znenia čl. 12 ods. 5 novej PSI smernice, v zmysle ktorého „Výhradné dohody platné ku 16. júlu 2019, ktoré nespĺňajú podmienky na udelenie výnimiek stanovené v odsekoch 2 a 3 a ktoré uzavreli verejné podniky, sa ukončia uplynutím platnosti zmluvy a v každom prípade najneskôr 17. júla 2049.“ Aby zákon nepôsobil retroaktívne stanovujú sa prechodné ustanovenia k účinnosti zákona.

K bodu 32 (príloha)

Upravuje sa znenie prílohy v dôsledku zrušenia smernice 2003/98/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora a jej novely

vykonanej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/37/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa mení smernica 2003/98/ES o opakovanom použití informácií verejného sektora. S účinnosťou k 17. júlu 2021 dochádza k ich nahradeniu novou PSI smernicou.

K Čl. II

Navrhuje sa účinnosť zákona k 15. júlu 2022.